

Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



**Πολυτεχνείο Κρήτης
Σχολή Μηχανικών Περιβάλλοντος
Εργαστήριο Δικαίου Περιβάλλοντος και
Περιβαλλοντικής Διακυβέρνησης**

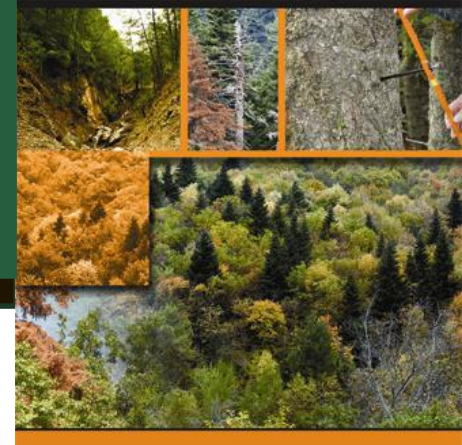
Παρουσίαση: Ειρήνη Νικολάου (einikolaou@isc.tuc.gr)

**Υποψήφια Διδάκτωρ Σχολής ΜΗΠΕΡ, εθνικός σύνδεσμος για την
Κλιματική Αλλαγή ΥΠΕΚΑ**

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Αίθρα Μαριά



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012

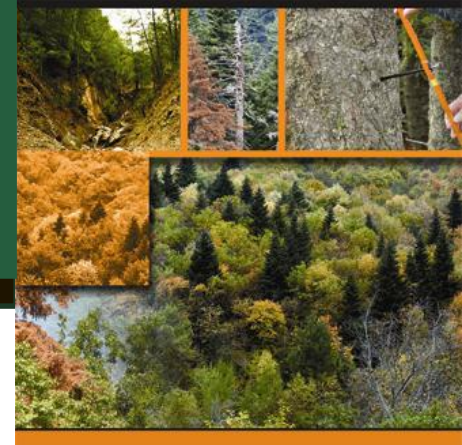


Σκοπός

Η διατριβή αυτή έχει σκοπό να ερευνήσει κατά πόσο και με ποιο τρόπο επηρεάστηκε η εθνική δασική πολιτική που εφαρμόστηκε την τελευταία εικοσαετία (1992-2012) από τις διεθνείς εξελίξεις που σχετίζονταν με το περιβάλλον και αφορούσαν ειδικότερα την κλιματική αλλαγή, όπως ήταν η Παγκόσμια Διάσκεψη για το Περιβάλλον (UNEP) το 1992 στο Ρίο Ντε Τζανέιρο και η Διεθνής Σύμβαση – Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή (1992).



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



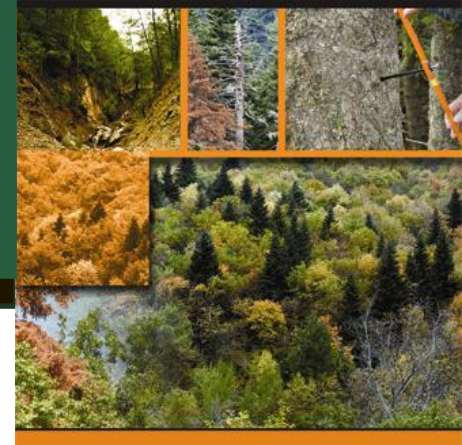
Εισαγωγή

Στην Ελλάδα μέχρι σήμερα, απ' όσο είναι γνωστό, δεν έχει συνταχθεί Εθνική Δασική Στρατηγική ή Εθνικό Δασικό Πρόγραμμα ή άλλο παρόμοιο κείμενο πολιτικής το οποίο θα έθετε τους στόχους της επόμενης δεκαετίας δίνοντας κατευθυντήριες οδηγίες ως προς την εκπλήρωση αυτών των στόχων.

Δεδομένης της ολοένα και μεγαλύτερης σημασίας του ρόλου των δασών και των χρήσεων γης στην απογραφή των αερίων του θερμοκηπίου κρίνεται σκόπιμο να ερευνηθεί η ισχύουσα δασική πολιτική και η σύνδεσή της με την πολιτική για την κλιματική αλλαγή.



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



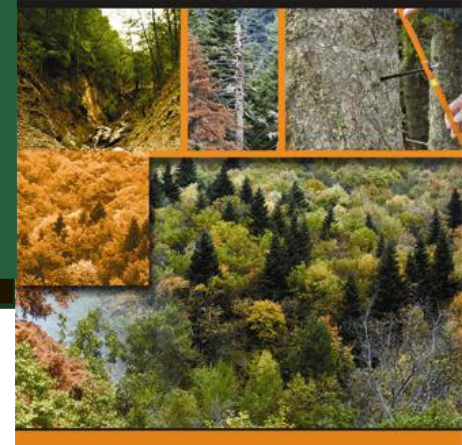
Στάδια εργασίας (I)

1ο Στάδιο

1. αμέσως μετά τον ορισμό του θέματος, σύνταξη ενός προσχέδιου της διδακτορικής διατριβής με διάκριση των κεφαλαίων και υποκεφαλαίων, διαμορφώνοντας έτσι το σκελετό της εργασίας
2. οριοθέτηση των εργασιών που θα συλλέγονταν από την διεθνή και εθνική βιβλιογραφία
3. αναζήτηση της εθνικής νομοθεσίας (νόμους, προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις) καθώς και άλλα μη νομικά κείμενα αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο της δασικής πολιτικής κατά την τελευταία εικοσαετία (1992-2012).



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



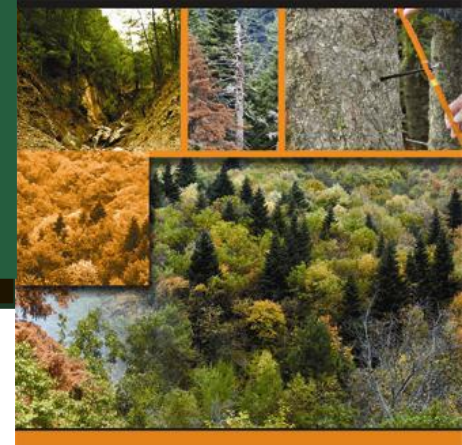
Στάδια εργασίας (II)

1ο Στάδιο

4. αναζήτηση των διεθνών συμβάσεων (Σύμβαση – Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή, Πρωτόκολλο του Κυότο, Απόφαση Μαρακές, Απόφαση Ντέρμπαν για τις Χρήσεις Γης Αλλαγές Χρήσεων Γης και Δασοπονία, κλπ.), των ψηφισμάτων και των διακηρύξεων διεθνών οργανισμών και πολιτικών διαδικασιών που απλά διαμόρφωναν ένα μη νομικό πλαίσιο και άπτονταν της δασικής πολιτικής των χωρών που συμμετείχαν, όπως το Φόρουμ για τα Δάση των Ηνωμένων Εθνών (UNFF) και η Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη (MCPFE) και συγκέντρωσε όλο το υλικό που αφορά τις διεθνείς εξελίξεις.



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



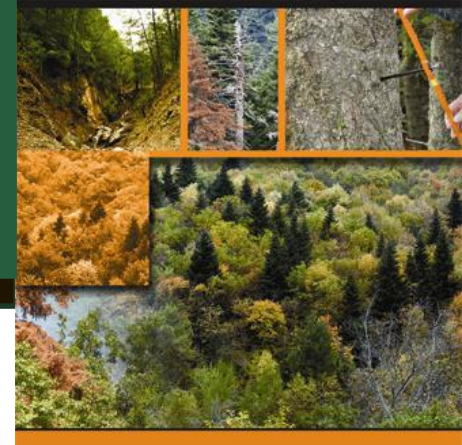
Στάδια εργασίας (III)

1° Στάδιο

5. διενέργεια βιβλιογραφικής έρευνας σε επιστημονικά περιοδικά (π.χ. Forest Ecology and Management, Global Environmental Change, Environmental Science and Policy) καθώς και σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες (π.χ. SSRN, Google Scholar) ή ελληνικές ιστοσελίδες που φιλοξενούν επιστημονικά άρθρα.
6. Αναζήτηση υλικού για την εκπόνηση μιας εργασίας με αντικείμενο τη δυνατότητα εφαρμογής έργων αντιστάθμισης άνθρακα στα ελληνικά δάση δεδομένης της εθνικής νομοθεσίας και των αποφάσεων που απορρέουν από τις διεθνείς συμβάσεις.



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



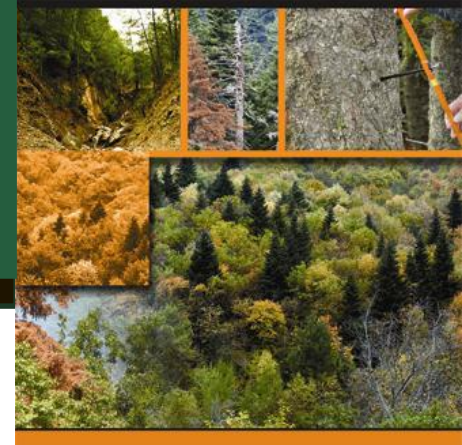
Στάδια εργασίας (III)

2° Στάδιο

1. Διαμόρφωση του τρόπου με τον οποίο θα γίνει η έρευνα του θέματος δηλαδή μέσω στοιχείων που θα συλλεχθούν από τους ειδικούς της διαμόρφωσης και εφαρμογής της δασικής πολιτικής με συνεντεύξεις.
2. Σύνταξη του ερωτηματολογίου που καθορίζει τις ερωτήσεις προς τους συνεντευξιαζόμενους. Οι ερωτήσεις έχουν σκοπό να κατανοηθεί
 - αν υπάρχει γνώση για την διεθνή και ευρωπαϊκή πολιτική της κλιματικής αλλαγής,
 - αν υπάρχουν κείμενα εθνικής δασικής πολιτικής που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, ποια είναι αυτά και αν οι παράγοντες της δημόσιας διοίκησης είναι γνώστες αυτών.



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



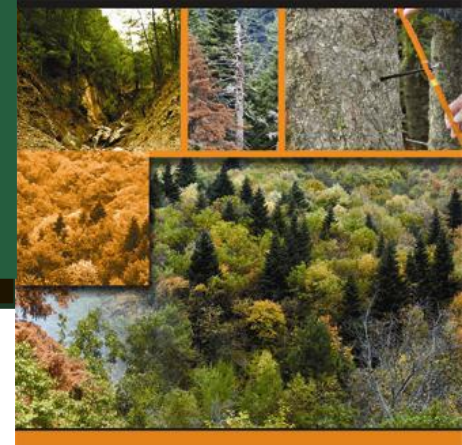
Στάδια εργασίας (III)

2° Στάδιο

3. Ο αριθμός του δείγματος θα είναι τουλάχιστον 30 και οι ειδικοί πρέπει να έχουν εισηγηθεί ή διαμορφώσει ή εφαρμόσει δασική πολιτική κατά την τελευταία εικοσαετία (1992-2012).
4. Αναζήτηση του δείγματος, πρώτη επαφή με τους υποψήφιους συνεντευξιαζόμενους.
5. Διενέργεια συνεντεύξεων.
6. Ηλεκτρονική καταχώρηση, αρχειοθέτηση και κωδικοποίηση των απαντήσεων καθώς και προσδιορισμός του τρόπου ανάλυσης των



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Στάδια εργασίας (III)

3^ο Στάδιο

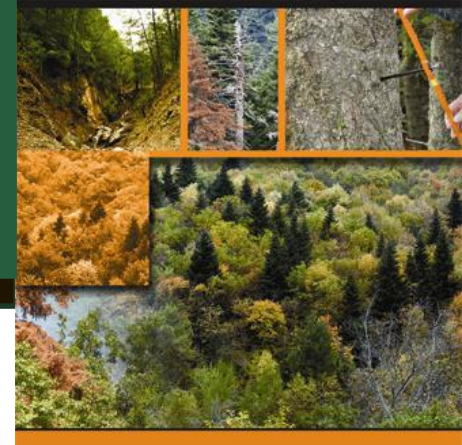
1. Ανάλυση των απαντήσεων με στατιστικά μοντέλα, με έμφαση στις συσχετίσεις (προέλευση εισηγήσεων δασικής πολιτικής (bottom-up, top-down approach))
2. Εξαγωγή αποτελέσματος

4^ο Στάδιο

1. Σύνταξη διατριβής και εργασιών



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Πολιτική για την Κλιματική Αλλαγή

Α. Διεθνές Επίπεδο - UN Framework Convention of Climate Change

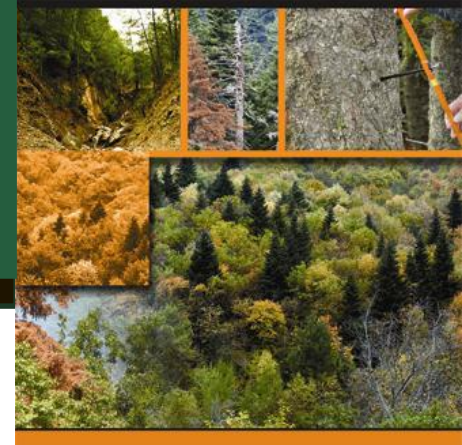
Το 1992, στο Rio de Janeiro, κατά το Earth Summit (UN Conference on Environment and Development), αποφασίσθηκε σύμφωνα με την Ατζέντα 21 να κυρωθούν Συμβάσεις που θα αναφέρονταν σε περιβαλλοντικά προβλήματα και σε προτάσεις επίλυσής τους.

Οι συμβάσεις που υιοθετήθηκαν ακολούθως ήταν 3 αντί 4:

- UNFCCC
- UNCBD
- UNCCD
- “η χαμένη σύμβαση” όπως την αποκαλούμε “Σύμβαση για τα δάση”



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Πολιτική για την Κλιματική Αλλαγή

Α. Διεθνές επίπεδο - Kyoto Protocol

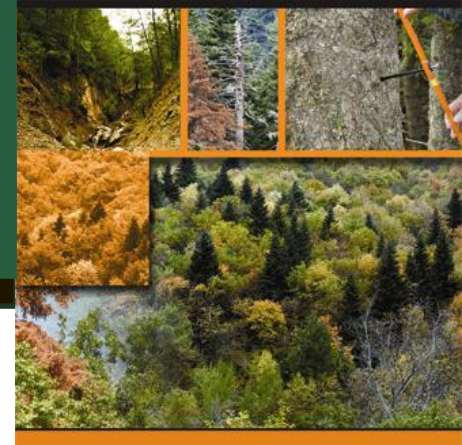
Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση (UNFCCC) το 1994 και το Πρωτόκολλο του Κυότο το 2002. Αποτελεί ένα από τα Μέρη του Παραρτήματος Ι, μαζί με όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ, τη Ρωσία κλπ.

Το Πρωτόκολλο του Κυότο τέθηκε σε εφαρμογή το 2005.

Οι απαιτήσεις του αποτελούν πρόκληση για τη χώρα, αφού χρειάζονται πολλά και ακριβή στατιστικά στοιχεία σε πολλούς παραγωγικούς τομείς και οικονομικές δραστηριότητες.



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Πολιτική για την κλιματική αλλαγή (Mitigation) (I)

Β. Σε επίπεδο ΕΕ

Ο κυριότερος στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την κλιματική αλλαγή, εκφράζεται μέσα από το τρίπτυχο 20-20-20:

- α) 20% μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου σε σχέση με τα επίπεδα του 1990
- β) 20% διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας
- γ) 20% εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Πολιτική για την κλιματική αλλαγή (Mitigation) (II)

Γ. Εναρμόνιση σε εθνικό επίπεδο

Σε εναρμόνιση με την πολιτική της ΕΕ, η Ελλάδα, έθεσε ως εθνικούς στόχους μέχρι το 2020:

- α) μείωση κατά 4% των εκπομπών αερίων ρύπων του θερμοκηπίου στους τομείς εκτός εμπορίας, σε σχέση με τα επίπεδα του 2005 (Effort Sharing Decision) και
- β) 18% διείσδυση των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Πολιτική για την κλιματική αλλαγή (Mitigation) (III)

Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός – Οδικός Χάρτης 2050, Μάρτιος 2012

Η μελλοντική εικόνα του ενεργειακού συστήματος προς το 2050:

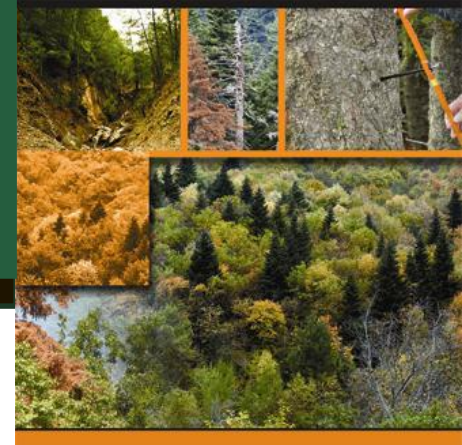
Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 60%-70% έως το 2050 ως προς το 2005

Ποσοστό 85-100 % ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, με την αξιοποίηση όλων των εμπορικά ώριμων τεχνολογιών

Συνολική διείσδυση ΑΠΕ σε ποσοστό 60%-70% στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας μέχρι το 2050



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012

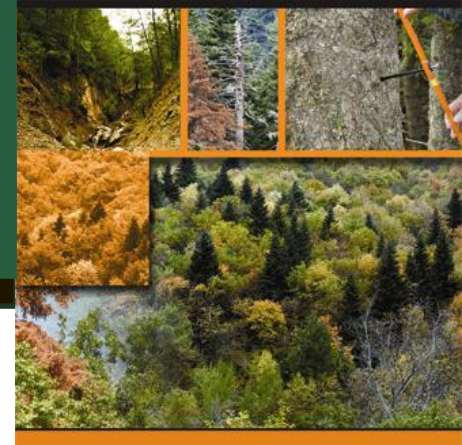


Πολιτική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, το ΥΠΕΚΑ έχει εγκρίνει ένα έργο, «Εκτίμηση Επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής και Δράσεις Προσαρμογής – Σύνθεση Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή».



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Δασική Πολιτική

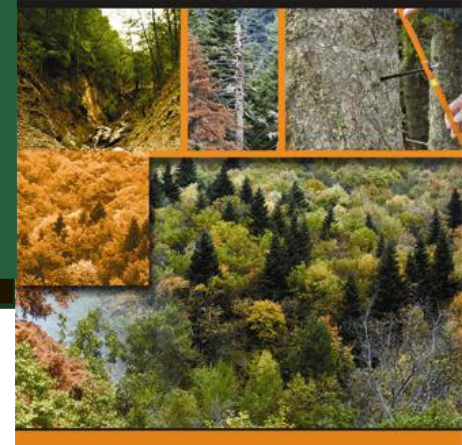
Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Η δασική πολιτική υπάγεται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, πλην όμως η ΕΕ μπορεί να συμβάλλει στην εφαρμογή της μέσω κοινών πολιτικών, βασιζόμενων στην αρχή της επικουρικότητας και στη συνυπευθυνότητα.

Η αειφορική διαχείριση των δασών στηρίζεται, επομένως, στον συντονισμό μεταξύ των πολιτικών των κρατών μελών και των κοινοτικών πολιτικών και πρωτοβουλιών (π.χ. ΚΑΠ, κλίμα, έρευνα)



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Δασική Πολιτική

Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

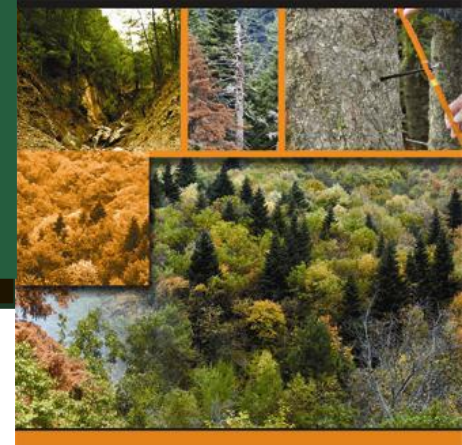
1986, Καν. 3528/86/ΕΟΚ «παρακολούθηση της κατάστασης των δασών από την ατμοσφαιρική ρύπανση»

1990, 1^η Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη.
Ψήφισμα 1^ο, Στρασβούργο, συμφωνία για δημιουργία ενός δικτύου ΔΕ για την παρακολούθηση των δασών

2003, Καν. 2152/2003, Forest Focus «παρακολούθηση των επιπτώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, των πυρκαγιών, και λοιπών παραγόντων στα δάση της Ευρώπης...»



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Δασική Πολιτική

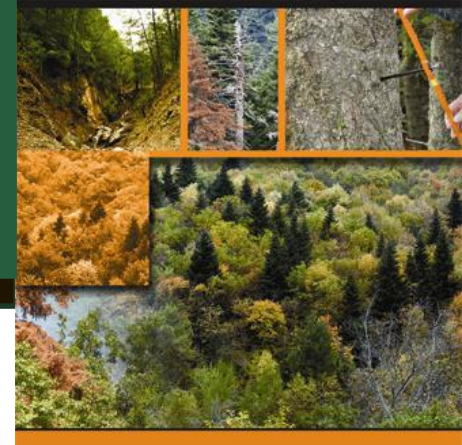
Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

2006, Καν. ΕΚ 614/2007 για το Περιβάλλον (LIFE+) διάρκειας 2007-2013, με σκοπούς που αφορούν 11 τομείς του περιβάλλοντος και έναν από αυτούς τα δάση,

2007-2013, η παρακολούθηση της κατάστασης των δασών υποβιβάστηκε από κανονισμό σε έργο (projects) του LIFE+1990



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



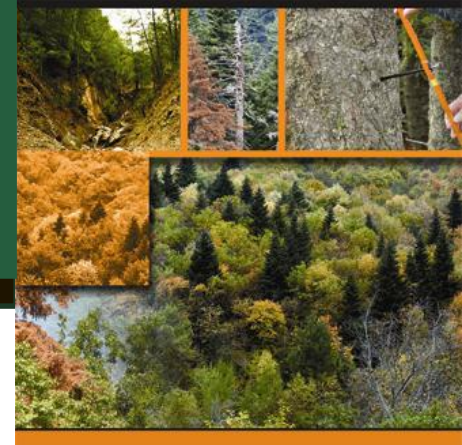
Δασική Πολιτική

LULUCF – ΕΕ πλαίσιο

2013, Απόφαση 529/2013/ΕΕ, με σκοπό να βελτιώσει τις απογραφές και να ζητήσει από τα ΚΜ να σχεδιάσουν τις μελλοντικές δράσεις για την μείωση των εκπομπών από τον τομέα χρήσεων γης και δασοπονίας.



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



LULUCF – Εκπομπές στην Ελλάδα

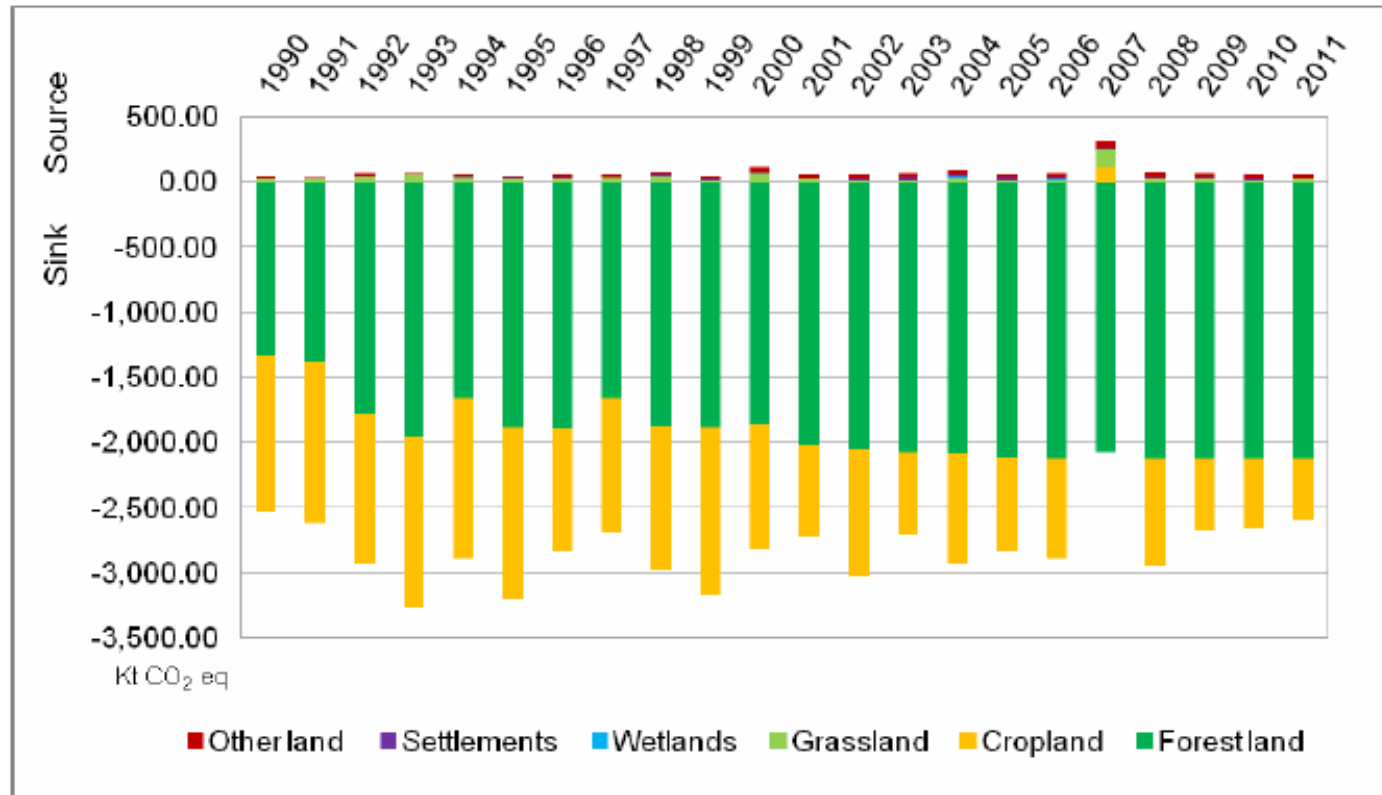
Ο τομέας LULUCF παρά τον μεγάλο αριθμό των δασικών πυρκαγιών στα Μεσογειακά οικοσυστήματα αποτελεί καθαρή καταβόθρα άνθρακα (net sink) (βλ. εικ. 1.) για την Ελλάδα,

Κυμαίνοντας μεταξύ

- Μέγιστης τιμής 3.202 ktCO₂eq (in 1993) και
- Ελάχιστης τιμής 2.497 ktCO₂eq (in 1990)
- Με εξαίρεση το 2007 όταν έγιναν οι μεγάλες πυρκαγιές που κατέκαυσαν την Πελοπόννησο και οι απορροφήσεις ήταν μόνο 1.755 ktCO₂eq.



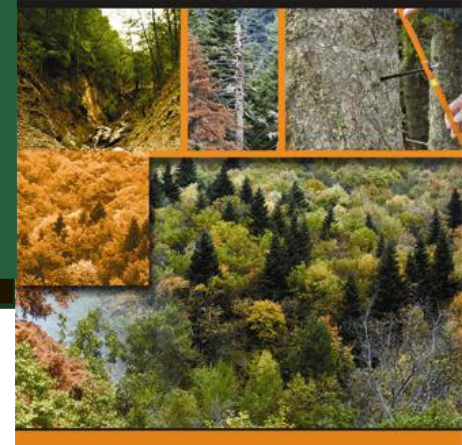
Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012



Καθαρές GHG εκπομπές / απορροφήσεις (in ktCO₂eq) από τον τομέα LULUCF για την περίοδο 990-2011. Πηγή: 2013, National Inventory Report.



Εξέλιξη της Εθνικής Δασικής Πολιτικής υπό το πρίσμα της Πολιτικής για την Κλιματική Αλλαγή από το 1992-2012

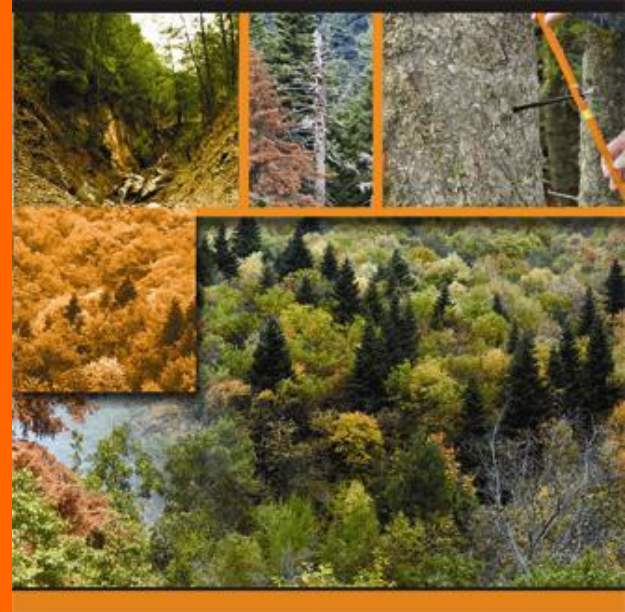


Επιδιωκόμενο αποτέλεσμα

Συμπερασματικά, το όφελος από τη σύνδεση της δασικής πολιτικής με την πολιτική για την κλιματική αλλαγή εντοπίζεται σε δύο άξονες:

- Η βελτίωση της παρακολούθησης των εκπομπών, της συλλογής δεδομένων και της σύνταξης της αναφοράς (monitoring and reporting) θα εξασφαλίσουν την σωστότερη εκτίμηση των εκπομπών/απορροφήσεων του τομέα και θα οδηγήσουν στις σωστές πολιτικές και μέτρα για την αύξηση των απορροφήσεων ή συγκράτηση των εκπομπών
- Θα υπάρξει η κατανόηση της ανάγκης προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κατά την άσκηση της δασοπονίας σε συνδυασμό με την αρχή της αειφορικής διαχείρισης, με αναγκαία αναπροσαρμογή της δασικής νομοθεσίας.





Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας

